

Dosarul nr. 2ra-1918/21
2-16101252-01-2ra-01122021

Prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Central (jud. L. Roic-Botezatu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Buhnaci, D. Dulghieru, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

19 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Dubceac Marina,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Talmazan Nina împotriva lui Rusu Vasile, Rusu Gheorghe, Dubceac Radu, Dubceac Marin și Dubceac Marina, intervenienți accesorii notarul Macar Veronica și Serviciul Cadastral Teritorial Hîncești, cu privire la constatarea nulității contractelor de vânzare-cumpărare,

împotriva deciziei din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Rusu Gheorghe, Dubceac Marin, Dubceac Radu și Dubceac Marina, fiind menținută hotărârea din 07 februarie 2020 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central,

constată:

La data de 22 decembrie 2012, Talmazan Nina a depus cerere de chemare în judecată, concretizată pe parcurs, împotriva lui Rusu Vasile, Rusu Gheorghe, Dubceac Radu, Dubceac Marin și Dubceac Marina, intervenienți accesorii notarul Macar Veronica și Serviciul Cadastral Teritorial Hîncești, cu privire la constatarea nulității contractelor de vânzare-cumpărare.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la 02 septembrie 1975 a încheiat căsătoria cu Talmazan Ion, iar, pe parcursul căsniciei au dobândit și deținut în proprietate terenul pentru construcția locativă și casa de locuit individuală, cu două construcții anexe, cu nr. cadastral XXXXX, amplasate în XXXXX. În anul 2005, Talmazan Ion, profitând de faptul că dânsa se afla la muncă în Federația Rusă, prin mijloace dolosive, în scopul de a o deposeda de cota-parte din patrimoniul deținut în devălmășie, a înaintat acțiune privind declararea dânsei ca decedată.

Astfel, prin hotărârea din 15 iulie 2005 a Judecătoriei Hîncești, Talmazan Nina a fost declarată decedată.

Ulterior, în temeiul deciziei OCT Hîncești din 02 decembrie 2005, la cererea lui Talmazan Ion, terenul pentru construcția locativă, deținut de ei în proprietate, a fost împărțit în trei sectoare după cum urmează: 1) S=0,0351 ha cu numărul cadastral XXXXX; 2) S=0,0452 ha, număr cadastral XXXXX; 3) S=0,0236 ha, nr. cadastral XXXXX.

A relatat că la 21 decembrie 2005, Talmazan Ion i-a vândut lui Rusu Vasile sectorul de teren cu S=0,0236 ha, nr. cadastral XXXXX. La 23 decembrie 2005, Talmazan Ion i-a vândut lui Rusu Gheorghe sectorul de teren cu S=0,0452 ha, număr cadastral XXXXX, iar, la 28 septembrie 2006 i-a vândut lui Dubceac Radu sectorul de teren cu S=0,0351 ha, număr cadastral XXXXX și casa individuală cu două construcții accesorii. La 16 mai 2012, Dubceac Radu și Dubceac Marina i-au vândut lui Dubceac Marin terenul procurat de la Talmazan Ion.

Reclamanta a menționat că în perioada anilor 2004-2012, din lipsa mijloacelor financiare și pierderea documentelor de identitate, s-a aflat pe teritoriul Federației Ruse, timp în care, până la decesul lui Talmazan Ion, a comunicat cu acesta prin intermediul corespondenței poștale, nefiind informată despre înstrăinarea imobilelor. La 20 aprilie 2012, la reîntoarcerea în Republica Moldova, a fost informată de către vecini despre evenimentele petrecute.

A notat că, la cererea sa din 04 mai 2012, prin hotărârea din 06 iunie 2012 a Judecătoriei Hîncești, a fost anulată hotărârea din 15 iulie 2005 a Judecătoriei Hîncești prin care a fost declarată decedată. Prin decizia din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, irevocabilă la 03 aprilie 2019, a fost admisă cererea sa privind prelungirea termenului de acceptare a succesiunii rămase după decesul soțului Talmazan Ion, cu 6 luni. Astfel, la 16 mai 2019, a primit la notarul Macari Veronica certificatul de moștenitor legal, trecut în registrul actelor notariale cu nr.3431 în baza dosarului succesoral cu nr.626714/92/2019 deschis după decesul soțului său, Talmazan Ion, decedat la 10 martie 2010.

În circumstanțele expuse, Talmazan Nina consideră că toate contractele de vânzare-cumpărare menționate mai sus, sunt ilegale și urmează a fi anulate cu repunerea părților în poziția inițială, deoarece, la încheierea acestora nu s-a solicitat acordul său ca coproprietar al bunurilor imobile. Mai mult, pârâții au cunoscut faptul că Talmazan Ion se afla în căsătorie cu reclamanta.

A susținut că este de acord să restituie pârâților sumele achitate lui Talmazan Ion la încheierea contractelor de vânzare-cumpărare a bunurilor imobile.

A mai indicat că pârâtul Dubceac Radu a recurs la înstrăinarea imobilului în beneficiul fratelui Dubceac Marin, astfel fiind încheiat contractul nr. 5233 din 16 mai 2012, cu privire la înstrăinarea bunurilor imobile amplasate pe adresa XXXXX, terenul cu destinație pentru construcția locativă suprafața căruia constituie 0,0351 ha cu nr. cadastral XXXXX, casa de locuit cu suprafața de 80 m², cu nr. cadastral XXXXX, construcția cu suprafața de 14 și 5/10 m² cu nr. cadastral XXXXX, amplasate pe adresa XXXXX, deși aceștia cunoșteau faptul că reclamanta a revenit în țară și a inițiat

procesul de redobândire a drepturilor. Respectiv, contractul de vânzare-cumpărare a bunului imobil cu nr. 5233 din 16 mai 2012 încheiat între Dubceac Radu și fratele său Dubceac Marin, necesită a fi la fel anulat pentru repunerea dânzei în drepturile sale patrimoniale depline încălcate la înstrăinarea bunurilor imobile ce îi aparțineau.

Talmazan Nina a solicitat constatarea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 9060 din 21 decembrie 2005, încheiat între Talmazan Ion și Rusu Vasile, contractului de vânzare-cumpărare nr. 7094 din 23 decembrie 2005, încheiat între Talmazan Ion și Rusu Gheorghe, contractului de vânzare-cumpărare nr. 6661 din 28 septembrie 2006, încheiat între Talmazan Ion și Dubceac Radu și a contractului de vânzare-cumpărare nr. 5233 din 16 mai 2012, încheiat între Dubceac Radu și fratele său Dubceac Marin; repunerea părților în situațiile anterioare; încasarea în mod solidar din contul pârâților a sumei de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 4193 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Prin hotărârea din 23 aprilie 2015 a Judecătorei Hîncești, acțiunea a fost admisă parțial și au fost declarate nule contractul de vânzare-cumpărare nr. 9060 din 21 decembrie 2005, încheiat între Talmazan Ion și Rusu Vasile, contractul de vânzare-cumpărare nr. 7094 din 23 decembrie 2005, încheiat între Talmazan Ion și Rusu Gheorghe, contractul de vânzare-cumpărare nr. 6661 din 28 septembrie 2006, încheiat între Talmazan Ion și Dubceac Radu și contractul de vânzare-cumpărare nr. 5233 din 16 mai 2012, încheiat între Dubceac Radu și Dubceac Marina cu Dubceac Marin, cu repunerea părților contractelor în situația anterioară încheierii contractelor anulate. S-a încasat în mod solidar de la Dubceac Radu, Dubceac Marina, Dubceac Marin, Rusu Vasile și Rusu Gheorghe în beneficiul Ninei Talmazan suma de 4185 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată. Acțiunea în partea reparării prejudiciului moral a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 19 mai 2016 a Curții de Apel Chișinău, au fost admise apelurile declarate de Talmazan Nina, Rusu Gheorghe, Dubceac Radu și Dubceac Marina și cererea de alăturare la apel depusă de Dubceac Marina și a fost casată hotărârea din 23 aprilie 2015 a Judecătorei Hîncești, cu trimiterea cauzei pentru rejudecare în aceeași instanță de judecată, în altă componentă.

Prin hotărârea din 07 februarie 2020 a Judecătorei Hîncești, sediul Central, acțiunea depusă de Talmazan Nina a fost admisă și au fost anulate: contractul de vânzare-cumpărare nr. 9060 din 21 decembrie 2005, încheiat între Talmazan Ion și Rusu Vasile, cu privire la înstrăinarea terenului pentru construcție nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 0.0236 ha, situat în XXXXX, contractul de vânzare-cumpărare nr. 7094 din 23 decembrie 2005, încheiat între Talmazan Ion și Rusu Gheorghe, cu privire la înstrăinarea terenului pentru construcții cu nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 0.0452 ha, situat în XXXXX, contractul de vânzare-cumpărare nr. 6661 din 28 septembrie 2006, încheiat între Talmazan Ion și Dubceac Radu, cu privire la înstrăinarea terenului pentru construcție nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 0.0351 ha, a casei de locuit nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 80 m² și a construcției nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 14,5 m², situate în XXXXX și contractul de vânzare-cumpărare nr. 5233 din 16 mai 2012, încheiat între Dubceac Radu și Dubceac Marina,

Dubceac Marin, cu privire la înstrăinarea terenului pentru construcție nr. cadastral XXXXX, suprafața de 0.0351 ha, a casei de locuit nr. cadastral XXXXX, suprafața de 80 m2 și a construcției nr. cadastral XXXXX, suprafața de 14,5 m2, situate în XXXXX, cu repunerea părților în situația anterioară încheierii contractelor.

La data de 28 februarie 2020, Rusu Gheorghe a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 07 februarie 2020 a Judecătorei Hîncești, sediul Central și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

La data de 28 februarie 2020 Dubceac Marin, Dubceac Radu și Dubceac Marina au declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 07 februarie 2020 a Judecătorei Hîncești, sediul Central și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin decizia din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Rusu Gheorghe, Dubceac Marin, Dubceac Radu și Dubceac Marina, fiind menținută hotărârea din 07 februarie 2020 a Judecătorei Hîncești, sediul Central.

La data de 11 mai 2021 Rusu Gheorghe a declarat recurs împotriva deciziei din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă, sau, după caz, cererea de chemare în judecată să fie scoasă de pe rol.

La data de 15 iunie 2021 și Dubceac Radu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă, sau, după caz, cererea de chemare în judecată să fie scoasă de pe rol.

Prin încheierea din 20 octombrie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursurile declarate de Rusu Gheorghe și Dubceac Radu au fost considerate inadmisibile.

La data de 19 noiembrie 2021 Dubceac Marina a declarat recurs împotriva deciziei din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă, sau, după caz, cererea de chemare în judecată să fie scoasă de pe rol sau cauza să fie trimisă spre rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului Dubceac Marina a invocat că până în prezent, Curtea de Apel Chișinău nu a informat-o despre rezultatele examinării cauzei și nu i-a expediat decizia emisă. Astfel, abia la sfârșitul lunii octombrie a anului 2021 a aflat despre existența deciziei din 17 februarie 2021 prin care a fost examinată cererea sa de apel.

La 01 decembrie 2020, copia recursului a fost expediată în adresa Ninei Talmazan, Marin Dubceac, Gheorghe Rusu, Vasile Rusu și notarului Macar Veronica, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d.127, 129-133 volumul V).

Referințe nu a fost depuse.

Examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Dubceac Marina, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care, recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei denotă că la data de 17 februarie 2021 a fost pronunțat dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău (f.d. 177-180, volumul IV).

Potrivit scrisorii de însoțire nr. 2400, la 19 martie 2021 copia deciziei motivate a instanței de apel a fost expediată în adresa Marinei Dubceac (f.d. 201, volumul IV), însă, lipsesc date cu privire la recepționarea acesteia.

La data de 19 noiembrie 2021 Dubceac Marina a declarat recurs împotriva deciziei din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă, sau după caz, cererea de chemare în judecată să fie scoasă de pe rol sau cauza să fie trimisă spre rejudecare în prima instanță.

În cererea de recurs, Dubceac Marina a menționat că a aflat despre pronunțarea deciziei instanței de apel la sfârșitul lunii octombrie a anului 2021.

Analizând circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că recursul a fost depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă, or, deși la materialele cauzei lipsesc date cu privire la recepționarea deciziei de către recurentă, totuși, ultima urma să depună diligența necesară și, în cazul în care nu a primit decizia motivată, să se adreseze, într-un termen rezonabil, la instanța de apel cu solicitarea de a-i fi eliberată copia actului judecătoresc.

Astfel, Dubceac Marina nu a explicat care au fost motivele din care nu s-a interesat, la intervale rezonabile, despre soarta cererii de apel depuse împotriva hotărârii instanței de fond, cu atât mai mult că a fost înștiințată legal despre examinarea cauzei în instanța de apel, iar, unul din apelanți, Dubceac Radu, împreună cu care Dubceac Marina a depus și semnat o cerere comună de apel, a participat la examinarea cauzei în apel, inclusiv la ședința de judecată când a fost pronunțat dispozitivul deciziei. De altfel, pe parcursul examinării cauzei, cât și în cererile de recurs, Dubceac Radu și Dubceac Marina au indicat aceeași adresă pentru corespondență.

Totodată, decizia din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost contestată cu recursuri, în termenul prevăzut de lege, de către Rusu Gheorghe la 11 mai 2021 și de către Dubceac Radu la 15 iunie 2021, care prin încheierea din 20 octombrie 2021 a Curții Supreme de Justiție au fost considerate inadmisibile.

De asemenea, se reține că decizia motivată din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost publicată pe Portalul național al instanțelor la data de 30 martie 2021.

În circumstanțele expuse, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție apreciază cu certitudine că, contestarea actului judecătoresc cu depășirea intervalului de timp menționat, demonstrează atitudinea neglijentă a recurenteii față de drepturile procedurale conferite de legislația națională.

Prin urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul a fost declarat de către Dubceac Marina cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă, fiind depus peste 9 luni după emiterea actului judecătoresc.

Pe cale de consecință, examinarea unui recurs depus cu omiterea termenului de declarare, împotriva unei hotărâri definitive ar avea un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și ar încălca dreptul intimitei la un proces echitabil.

Relevantă în acest aspect este hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată în cauza Ponomaryov contra Ucrainei (cererea nr. 3236/03, 03 aprilie 2008), în conținutul căreia Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că, deși, în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea a admis că, revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termen de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, indică Curtea, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință. În toate cazurile, instanțele interne ar trebui să verifice dacă motivele de repunere în termen ar putea justifica o ingerință în principiul autorității de lucru judecat.

Reglementări similare au fost statuate de către Înalta Curte și în cauzele Ceachir contra Moldovei, Popov contra Moldovei și Melnic contra Moldovei, în care s-a menționat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a

considera recursul declarat de Dubceac Marina ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (1) și (2), 433 lit. b) și 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursul declarat de Dubceac Marina se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic